

باستقبال غازی ملک شتافہ تمہینت رسانیدہ مبارکبادی فتح نمودند و روز دیگر غازی ملک از ہند بپہلوان پور
 در کوشک پیری فرود آمد و با امر او ارکان دولت اکابر در ہزارستون نشست و تعیین سلطان قطب الدین
 پسران او داشت کہ بہا کرد و تا سفہا خورد بعد از ان با و از بلند در ان جمع گفت کہ من پروردہ سلطان علاء الدین
 قطب الدین ام و از جہت او ای شکر نعمت ایشان شمشیر زوہ انتقام کشیدہ ام نہ جہت طمع ملک و جاہ و کنون
 شما کہ درین مجمع حاضرید اگر کسی از اولاد ایشان ماندہ است حاضر سازید ما اورا بر تخت نشانیم و ما ہمہ در پیش او کہ
 خدمت بہ بندیم و اگر کسی ماندہ بہر کرا لائق تخت و شایستہ باوشاہی میدانید من نیز اطاعت نمایم بزرگاسے کہ
 در ان مجلس بودند ہمہ گفتند کہ از فرزندان این دو بادشاہ کسی ماندہ و تدبیرت کہ شما در برابر مغول نشسته و خود را سپہ تمام
 اہل ہند ساختہ حق بزرگ بر اہل ہند ثابت کردہ اکنون کہ اینکار کردی و انتقام اولیای نعمت خود را از اعدای
 ایشان گرفتی این حقیقت است دیگر کہ بر خواص عوام ثابت کردی لائق و قابل او بود الماری غیر از تو دیگر کسی
 نیست این یافتند و دست غازی ملک گرفتہ بر بالائی تخت نشاندہ سلطان غیاث الدین تغلقشاه خطاب کرد
 و بیت خاص عام منقد شد کہ مخالف شکن شاہ فیروز تخت بہ بغیر زرقالی بر آید تخت بہ ہند بزرگ
 دولت کا موریہ نشا طرا نو انگینت در روزگار بہر ذکر سلطان غیاث الدین تغلقشاه بہا پور
 امر او اعیان وقت در سنہ عشرين و سبعۃ در کوشک بہر تخت سلطنت بلوچ کرد و بلا حق عدل و انصاف
 در او وقتنہا بیار شدہ باز در خواب رفت و کار جہانگیری را رونق تازه پیدا آمد و در کماختہ مصالح جہانگیری
 چنان سر انجام نمود کہ دیگر از اسالہا پیش نہ رسیدہ بیوستہ بادا بہا پور و تخت بہ کہ در سایہ او توان بر تخت
 کہ از سیوہ از اسین خواندہ کہ از سایہ آسایش جان دیدہ از بقیہ احوال میان و نسل سلطان علاء الدین
 و سلطان قطب الدین ہر کس ہر جا بود و فقہ احوال بخودہ بوظیفہ دادار خوشدل ساختہ جمع را کہ در عقد زسنے
 سلطان قطب الدین باختر خان بہاستان بودند سیاست فرمودہ بیاسار سائید و امرای ملوک سلطان قطب الدین
 نواز شہا کردہ در مواجب ایشان آفرود و اقطاعات ایشان مقرر داشت و انتقال سلطنت بہ ایشان تقسیم نمودہ
 خواجہ خطیر و ملک نور چندی و خواجہ صہب بزرگ کہ دائم تر باوشاہان سابق اعتبار داشتند نبواخت و بموجب انعام
 سرفراز گردانیدہ خصت نشستن و مجلس از رانی فرمودہ از قوانین و ضوابط سلطین سابق کہور باب استقامت ملک انتظام
 احوال خلق وضع کردہ بودند از نشان پرسیک و متابعت آن نمودی و از امریکہ باعث آزار و محنت خلایق باشد آخر از نمود
 وزیر کہ اندک خلاص سعتی کردی اورا بدرجہ عالی رسانید و از ہر کہ خدمت شایستہ نظر بودی زود بہرام خسروانہ امتیاز بخشید
 و در معاملات جہاندارے اعتدال را کار فرمودی و از افراط و تفریط اجتناب نمودی سلطان محمد را کہ آثار
 فرود دولت از ناصیہ او ظاہر بود الف خان خطاب کردہ چہزادہ بہیہد گردانید و شاہزادگان دیگر یکے را

بہرام خان و دوم راطفر خان و سیوم راجمود خان و چہارم رانصرت خان خطاب فرمود بہرام ابیہ را کہ برادر خواندہ
 او بود لشکر خان خطاب و اقطاع ملتان تمام بلا و سند با و تفویض فرمود ملک اسد الدین برادر زادہ خود را
 باریک و ملک بہار الدین خواہر زادہ را عارض ممالک گروانید و سامانہ در وجہ اقطاع او مقرر داشت و ملک
 شادوی را کہ برادر زادہ داماد او بود کار فرمای دیوان وزارت بعمدہ او گردانید و پسر خواندہ خود را تانا خان
 خطاب و اوہ اقطاع ظفر آباد عنایت فرمود ملک بہرام الدین بدر قتلخان را وزارت دیوگڑہ بقاضی صدر اللہ
 را صدر جہانی داد و قضای شہر دہلی بقاضی معمار الدین حوالہ رفت و نیابت عرض ممالک گجرات بعمدہ ملک
 تاج الدین جعفر گردانید و اشغال دیگر نیز فراخو حال بہر کس تقسیم شد و تا استحقاق کاری و شخصی اقتباس کردی
 آن کار حوالہ نمودی و مردم قابل را سطل نگداشتی و در تعیین خراج ممالک تو سطر امرعی داشتہ است تا قبول
 ساتلان نکردی کسی از جاگیر خود زیادہ از آنچه با و مقرر شدہ بعنوان تعدی متصرف شدی متعرض گشتہ
 و استردا نمودی و اگر کسی مبلغی بنام چشم مجری گرفتی و آنقدر بخشم رسیدی معاتب شدی و حکم بازگشت آن
 فرمودی و زربار کہ خسرو خان در حالت اضطراب مردم ایشا کردہ بود باز یافت نمودہ داخل خزائن ساق
 دہر کہ در ادای این قسم زراہمال نمودی در شدت و تعذیب افتادی و اکثر اوقات خاص و عام را بجزو
 طلب داشتہ بہر کسی را بقدر استعداد و استحقاق بانعام سرفراز ساختی و بہر گاہ فتح نامہ از جامی رسیدی یا کفنا
 یکی از شاہزادگان بوقوع آمدی و یا در خانہ او بسر شدی جلد صدور و اکابر و علما و مشائخ و امرا را بانداہ حال
 انعام دادی و از گوشہ نشینان خبر گرفتی و تفقد احوال نمودی و بہر کس را از اہل ممالک خود پریشان و بد
 حال شنیدی بتدارک آن پرداختی بہت جوان فرخی شاہ را گشت جنت و چو گلنار خندی چون گل شکفت
 در گنج بکشاد بر گنج خواہ بہ تو نگریشت از گنج و گوہر سپاہ و اولاد و اتباع و اعوان و ارکان دولت خود را
 در ہر ماہ طلبیدہ نظر بر احوال ایشان انداختی و اگر احتیاج و اضطراب در ایشان دیدی تلافی آن فرمودی و در حلیہ
 سوار و داع امیب بقیمت آن و استمان در نگاہ داشتن چشم مطابق روش سلطان علاء الدین کار کردی
 و آنچه از خسرو خان بخشم رسیدہ بود یکسالہ در واجب ایشان وضع نمودہ باقی را در دفتر فاضلات بنام ایشان
 نوشتہ در سنوات مستقبلہ بتدریج در واجب ایشان حساب نمودندی و بوظائف و ادارات و اوقات
 کہ سلطان قطب الدین از روی سستی و غفلت بموقع دادہ بود و رسیدہ حق مستحق رسانید و از برکت عدل و
 انصاف سلطان تغلق شاہ در میان عالمیان سویت پیدا آمد و نام ترمودغی بر افتاد و ابواب درآمد مغول را
 آنچنان مسدود گردانید کہ در مدت سلطنت او مغول را از زوی آمدن ہندوستان بخاطر رسید و بستن
 عمارت رغبت تمام داشت عمارت قلعہ تعلق آباد و دیگر بنا بافسہ بود و نیکذات پسندیدہ اعتقاد بود و با

و نواسہ بقید تمام داشت بیشتر اوقات او صرف عبادات شدی و بقیام شب مواظبت نقل اشتغال نمود
 و گرو مسکرات نکستی و در منع شراب مبالغہ فرمودی و از سلوکے کہ با اہل بیت و ظالمان و چاکران قدیم و اتباع
 خود در حالت ملکی منیود و انحراف نورزید و در سنہ احدی و عشرین و سبعمائتہ سلطان محمد را کہ خطاب الفغان
 داشت با بعضی باعوان قدیم خود و سائر امرائے نامدار نامزد و از کل مشہود الفغان بالشکر بنوہ و کمال عظمت
 شکوہ بجانب ارتحل نہضت فرمود چون بدیوگر رسید امرار کہ در دیوگر بودند ہمراہ گرفتہ بکوچ متواتر در ولایت
 تلنگ درآمد و آن ولایت را نہب و تاراج کرد رای اندر دیوگر و دیگر ایام نواحی و حصار ارتحل متحصن شد
 الفغان حصار ارتحل را مگر زوار در میان گرفتہ ساختن سرکوب و لقب اشتغال نمود ہر روز از طرفین خلائق
 کشیدہ میشدند آخر چون لشکریان الفغان غلبہ نمودند و نزدیک رساندند کہ حصار فتح شود رای لدر و نوزو
 سلطان محمد رسولان فرستادہ مال و بیل و جوہر نفائس قبول کردہ قرار داد کہ در سنوات آیندہ بیشتر پیشکش
 بدستوریکہ سلطان علاء الدین میداد و میفرستادہ باشد الفغان بصلح راضی شدہ و در گرفتن حصار بیشتر
 اہتمام نمود و فتح قلعہ را قریب الوقوع ساخت چون قرار داد چنین بود کہ در ہفتہ دو مرتبہ از دہلی قاصدان
 واک جوکی میرسیدند و خبر سلاقی می آوردند اتفاقاً یک ماہ شد کہ خبر رسید و بواسطہ تا امنی راہ داکچو کے
 برجانماندہ بود عبید شاعر و شیخزادہ دمشقی کہ مایہ فتنہ و فساد بودند و نزد الفغان تقریب داشتند آوازہ دروغ
 در انداختند کہ سلطان غیاث الدین تغلق شاہ در دہلی فوت کرد و تخت سلطنت را دیگری متصرف شد
 ازین خبر پیشانی تمام بجال اہل لشکر راہ یافت در حال عبید شاعر و شیخزادہ دمشقی با ملک تم و ملک نکین ملک
 ملا افغان و ملک کافر و وار خلوت کردند و با ایشان گفتند کہ الفغان شمارا از اکابر ملک سلطان
 علاء الدین و شریک ملک خود میداند قرار دادہ است کہ ہر چہا کس را یکروز بگیرد و گردن زند ایشان از استماع
 این سخن مضطرب شدند و ہر اسی عظیم در لشکر افتاد و ہر کس سر خود گرفتہ رو بگریز نهاد الفغان نیز ہر اسی ہر با
 محدودی چند از خاصان خود راہ دیوگر گرفت اہل حصار بیرون آمدہ عقب لشکر را غارت کردند و کس بسیار
 از لشکریان الفغان را بقتل آوردند و در اثناء اینحال واک جوکی باصطلاح آن مردم الاغ می گفتند از وسیلے
 رسیدہ فرمان آورد کہ سلطان غیاث الدین تغلق شاہ بصحت و سلامت بر سر دہلی متمکن است الفغان
 بسلامت در دیوگر رسیدہ لشکر متفرق شدہ خود را جمع ساخت و آن ہر چہا را کہ باتفاق از لشکر
 بیرون آمدہ بودند و از یکدیگر جدا افتادند و چشم و خدم از ایشان بکشت و اسباب و اسلحہ ایشان بدست
 زمینداران افتاد و ملک تم را چند کس در میان زمینداران رفتہ آنجا در گذشت و ملک نکین حاکم او دہ را
 حاکم ہندوان کشند و پوسیت اورا نزد الفغان فرستادند و ملک ملا افغان و عبید شاعر و مفتیان

زندہ گرفتہ بخدمت او در دیوگیر فرستادند الفغان ایشانرا در دیوگیری بخدمت پدر فرستاد و اولاد و اتباع ایشان را نیز در دیوگیری گرفتہ بودند سلطان غیاث الدین در میدان سری بار بار عام دادہ عبید شاعر و ارباب فتنہ را زندہ بردا فرمود و اولاد و اتباع ایشانرا زیر پای پیل انداخت الفغان نیز بخدمت بدر آمدہ بنوارشات خوشدل گشت بعد از چار ماہ باز سلطان غیاث الدین الف خانرا با استعداد تمام و لشکرهای گران نامزد ارتکل گردانید انیمرتیہ الف خان بولایت تلنگ درآمد حصار پدر را گرفتہ ضابطہ پدر را بدست آورد و از آنجا بار تکل رفت ارتکل را محاصره نموده در اندک مدت ہر دو حصار درونی و بیرونی را فتح کردہ رایان آنولایت را با اولاد و اتباع گرفت و پیلان و اسباب و خزائن ایشان بدست آوردہ فتحنامہ بدست فرستاد و در دیوگیری و تغلق آباد آن فتحنامہ را بر منبر خواندند و قبہا بستند و شاد و ہیا گردن را می لدر دیویرا با پیلان و خزائن بدست ملک بیدار کہ قدر خان خطاب داشت و خواجہ حاجی نائب عرض ممالک بخدمت سلطان تغلقشاه فرستادہ ارتکل را سلطانپور نام نهاد و تمام ولایت تلنگ را در ضبط آوردہ عملدران ولایت نصب فرمود یک سالہ خراج گرفتہ بر رسم سیر از آنجا بجا بگرفت و چیل زنجیر پیل گرفتہ فیلانرا بخدمت سلطان فرستاد بعد از آنکہ ارتکل و نوامی آن فتح شد و سلطان غیاث الدین از ہر طرف کامیاب گشت بعضی آرد و تخوانان از ستم و تعدی و بد سلوک کے حکام ہنگالہ بعض رسائیدہ سلطانرا بر غنیمت آوردہ الف خانرا از ارتکل طلبیدہ بہ نیابت غنیمت در دیوگیری گذارستہ خود بعضا کہ منصورہ و استعداد تمام بجانب لکنوتی نہضت فرمود چون آوازہ شجاعت جلااد سلطان تغلقشاه اطراف و جوانب را فرو گرفتہ بود بجز آنکہ سایہ اجلال بنواحی رہب انداخت سلطان ناصر الدین ضابطہ لکنوتی و دیگر رایان و زمینداران کہ در ان دیار تسلط داشتند استقبال نمودہ بملازمت شتافتند سلطان تا تا خانرا کہ پسر خواندہ او بود و حکومت طغر اباد داشت بالشکر گران پیش روان کردہ اورفتہ تمام آندیار را ضبط نمود سلطان بہ اورشاه والی سنار کام را کہ دم استقلال میروزنجیر در کردن کردہ بخدمت آوردہ ہمہ فیلان آندیار را کہ بدست آوردہ بود فیلانرا سلطان نے رسائیدہ غنیمت بسیار درین نہضت بدست لشکر سلطان افتاد و سلطان تغلقشاه سلطان ناصر الدین ضابطہ لکنوتی را کہ انقیاد و بیعت نمودہ چتر و در باس ارزانی داشتہ باز بکنوتی فرستاد و سنار کام در حیر ضبط درآمد و فتحنامہ لکنوتی در دیوگیری خواندند و قبہا بستند و شاد و ہیا گردن سلطان مظفر و منصور بجانب دیوگیری مراجعت نمود و خود از لشکر جدا شدہ دو منزل را یکی ساختہ بطریق ایلیغار متوجہ گردید چون الفغان شنید کہ پدر با ایلیغار می آید فرمود تا قریب با فغان پور کہ سہ کردہ تغلق آباد دست در بند روز قصری بنا نمودند کہ چون سلطان برسدا آنجا نزول فرمودہ شب بگذرانند و مردم شہر استقبال نمودہ آنجا ادراک ملازمت نمایند چون صبح شود در ساعت سعادت کو کتبہ بادشاہی و طنطنہ سلطنت

بشهر درآید چون سلطان با نقصر رسید در تغلق آباد شاد و میاگرد و قبا بستند انعمان بالوک و امر او اکابر شهر استقبال
برآمد شرف ملازمت دریافت سلطان تغلق شاه بجامعت که باستقبال آمده بودند در آن قصر نشست و نمانده
خاص کشیدند چون طعام برداشتن و مردم دانستند که سلطان بسرعت سوار خواهد شد و ستمنا شمشه
برآمدند سلطان بتقریب دست شستن آنجا ماند در اثنا اینحال سفت خانه افتاد و سلطان در ته آن بجوار حرمست
حق پیوست مدت سلطنت او چهار سال و چند ماه بود و در بعضی تواریخ مذکورست که چون قصر نو ساخته و تازه
بود و فیلانے که سلطان از بنگاله همراه آورده بود برگرد قصر و ایندند زمین گرد قصر و سقف فروخت برضمان
ارباب بصیرت پوشیده نباشد که از ساختن این قصر که بیج ضروری نبود بوی آن می آید که الف خان قصد
بدر نموده باشد نظا هر نیست که صاحب تاریخ فیروز شاه است چون در عصر سلطان فیروز تصنیف نموده و سلطان
فیروز را نسبت بسطان محمد اعتقاد مفرط بود از بلاخط او نوشته و این فقیر اینمعنی را مکرر از ثقات شنیده و مشهور
که چون سلطان تغلق از خدمت شیخ نظام الدین اولیا رنجیده بود شیخ پیغام نمود که چون من بدلی برسم شیخ از شهر
بدر رود شیخ گفت هنوز بدلی دورست و این لفظ در میان اهل هند مثل شده است سلطان محمد تغلق بشیخ ارادت
و نهایت اعتقاد داشت و العلم عند الله در همین سال خدمت شیخ نظام الدین قدس سره و امیر خسرو از تنگنا
جسمانی بعالم روحانی انتقال کردند و ذکر سلطنت آن محمد تغلق شاه خلف صدق و ولیم
سلطان غیاث الدین تغلق بود از پس فوت پدر بر سر سلطنت مکن نمود و چهل روز بهما نجا بواسطه صلاح کار
مملکت و ترتیب امور جهانیا نماند و اختیار ساعت توقف نمود بعد از آن در دولت خانه قدیم بر ستم نمود
بر تخت سلاطین سلف جلوس نموده بسطان محمد شاه مخاطب گشت و در شهر کوس شادی زدند و قبا
بستند و بازار و کوچهها آراستند و در وقت درآمدن شهر نقد و تنگهای زر و نقره که بر چهر سلطان محمد شاد
در سیج عصر شده بودند سلطان محمد از عجايب مخلوقات و جامع اضداد بود و گاه خواستی که سنگ در و اراقالیم
سپهر را سحر سازد و گاه بهمت بران گماشتی که جن و انس از دائره اطاعت او بیرون نباشد و گاه
تمنای آن کرد که سلطنت را بانبت جمع ساخته احکام شرعی و ملکی را از پیش خود نفاذ دهد در او ای
صوم و صلوة و قیام بنوافل و سجرات و اشتغال بوظائف و ادار کمال تعید داشتی و در اجتناب او سنا
و مسکرات و سایر آنچه اسم معصیت بران اطلاق شود نهایت کوشش سعی نمودی و در قمر سیاست و ریختن خون
ناحق و تشدید و تعذیب بندها خلا بر تبه بود که جهان را از خلق خدا خالی گردانند و سخاوت طبعی بجدی داشت که بنگاه
بذل و ایشا خزان را در طرفه العین خالی کردی و غنی و فقیر و بیکانه و آشنا در نظر مهت او یکسان نمودی چون آن
بنا و رشتار کانی را ملک او داده و خصمت کرد آنچه زر نقد در خزانه بود بیکبار و در انعام او و ملک غزین را

پہر سال صد لکھ تنگہ وادی و قاضی غریب نیز القدر وادکہ در سو محلہ چکس نگنجد و ملک سخر بدخشانی اہشتاد و لک تنگہ
 و ملک عماد الدین اہشتاد لک تنگہ و سید عضد راہل لک تنگہ و علی ہذا القیاس انعام او از لکھا کہ سنو دی و اشخا
 مراد ازین تنگہ تنگہ نقرہ ہست کہ بارہ ارس ہم داشت و بہت تنگہ سیاہ برابرست و از افاضل و اہل ہنر کہ بدگاہ
 او رجوع کردی بانواع رعایت و اقسام انعام نوازش یافتی و از خراسان و عراق و ماوراء النہر و سائر اطراف عالم
 ہر کہ التجا بدرگاہ او آوردی آنقدر انعام و احسان یافتی کہ تا آخر عمر او دل از احتیاج ایمن بودی و در آخر اختراع
 ضوابط جہان ندرے و اصابت را می مثل خود داشتی و آنچه ان فرست درست و حدس نیز داشت کہ در بدہم
 نظیر محاسن و زرائل شخص حکم فرمودی و پیش از انکہ سخن تمام کند بر ما فی الضمیر او آگاہ گشتی و در سلاست کلام
 و لطافت بیان و انشاء عبارات و اختراع مضامین ضرب المثل بود و در نظم و نثر مناسبت تمام داشت
 و در علم تاریخ ماہر بود و معلوم حکمت و معقولات رغبت نمودی و سعد منطقی و عبید شاعر مولانا عالم الدین کہ از علما
 فلسفہ بودند و بطاہر شریعت کاری نمیداشتند صحبت او بودند و از کثرت مصاحبت ایشان و مہار است
 عقل ایشان در خاطر او متمکن گشتہ بود کہ حق منحصر در عقلیات است و از نقلیات آنچه موافق عقلما بود قبول نمود
 و نقلیات صرف را قبول نداشتی تا باینحال خلیفہ عباسی را آنچه ان میطیع و معتقد بود کہ بی اجازت او شروع
 در کار با سے جہان بانی حرام دانستی و در تعظیم و توقیر رسولان ایشان کمال مبالغہ بجا آوردی و در جلوایچی
 پیادہ رفتی و در تخریب بلاد و ضبط ممالک آنقدر کوشش داشت کہ گجرات و مالوہ و دیوگر و تلنگ و کنبلہ و دہو
 سمند و تبرہ و لکنوتی و ستکام و سنار کام و راندک مدت آنچه ان مضبوط گشت کہ خراج و محلات جمع و خراج
 آنولایات مانند قضبات میان دو اب بدلی میرسید و استقامت ولایت و عمال بجدی رسیدہ بود کہ
 ہر یک از مقدمان یا متمدان آن نواحی را قدرت آن بود کہ یکدم از مال دیوان بطریق احتیایا ترم و نگاہ
 دارند و جمیع رایان و زمینداران ممالک کہ خدمت بستہ و اتم بدرگاہ او حاضر میبودند و آنقدر اموال از اطراف
 ممالک آمدن گرفت کہ با وجود انرا طبل و کثرت عطای پای سلطان محمد در خزانہ کیے ظاہر نشید
 جہان داران گنج و گوہر بے بدسی سیم و زر و ادبا ہر کسے ہر پستندگان در خویش را بہ ہمان مختشم را می
 درویش را بیکے رہہ در ان گنج گوہر نیافت ہر بداد و دہش ان تر خویش یافت ہر و از بکہ سلیقہ مخترع
 داشت میخواست احکام مجدہ کہ اختراع او باشد اصدات نماید و ضوابط جہانگیر ان سابق را کہ باندیشہای
 صلب و ضعیف بود و بدمنسوخ گردانند ہر روز حکمے خاص و ضوابط جدید اختراع میگرد و فرمانہا بنام عمال ولایت
 ممالک اصداری شدہ بود تا حکام او را بنقاد رسانند و چون احکام او خلاف قرار داد سلاطین سلف و راہ
 عقل میبود موجب تنفر عام میشد و عمال در اجراءے آن عاجزے آمدند چہ اگر مفر عام را در نظر آورده در اجراءے

ج

آن وقت و اقبال می ورزیدند با نواع عقوبات گرفتار میشدند و اگر نفاذ میرسانیدند عامه خلایق مستاصل
 میگشتند و قتلهای عظیم در کار ملک راه می یافت محلاً ضابطه چند که تفصیل مذکور خواهد شد وضع نمود تا مردم
 عاجز آمدند جمعی که بی استطاعت بودند خراب و نابود گشتند و جماعتی که فی الجمله قوت داشتند و از اطاعت
 گردانیده بتمرد قرار دادند چون سلطان محمد بن خود در شت مزاج بود و قتل مردم طبعی و جبلی او شده بود و در کشتن و سیاست
 نمودن توقف و تامل نمیکرد و بواسطه آنکه احکام او نفاذ نمی یافت عالم را در تیرگی میکشید و عرصات را
 از خلق خدا خالی میساخت تا کار بجای رسید که اکثر ممالک مضبوط از قبضه تصرف او برآمد بلکه در دهلی که تختگاه بود
 نیز ترم و حصیان شتاع شد و درآمدن خراج از اطراف منقطع گشت و خزان خالی ماند و همدستان او درین
 اعمال زین الدین مخلص الملک و یوسف بقراط و ابوجا و پسر قاضی گجرات بودند اینها و اتمم در اخذ و هلاک
 بندای خدامیکو کشیدند از جمله ضابطه کج و اندیشهای ناصواب او یکی این بود که خراج تمام ولایت میان
 دو آب را یک بده قرار داده ارب چند برای این امر پیدا کرد و این امر باعث سستیصال برابا و ترم و رعایا گردید
 و کار زراعت معطل ماند و مساک باران نیز با نیجالت وقوع یافته و محط عظیم در دهلی افتاد و چنانچه اکثر خانهها
 بر افتاد و جمعیتها مختل شد و در کار بادشاهی تزلزل تمام راه یافت اندیشه دیگر این بود که دیوگیر را که وسط ممالک
 پنداشته بود دولت آبا و نام کرده دار الملک خود ساز و از نیجبت دهلی را که رشک بغداد و دمشق بود و بران کرده
 مستوطنان او را که آب و هوای آنجا خور کرده بودند حکم فرمود که با اهل و عیال خود انتقال ننمودند دیوگیر و نزد خراج
 راه و بهای خانه هر یک را از خزانه داد و مبلغهای کلی صرف اینکار شد اکثر این مردم که روان شدند دیوگیر گزین شدند
 رسید و جمعی که رسیدند آنجا نتوانستند بود و تغییر و تبدیل که باحوال مردم راه یافت باعث تفرقه عظیم در کار ملک
 گردید و اراده دیگران بود که راج مسکون را تمام در تصرف در آورد و چشم و خزان او باین اراده و فانی نمود و جهت تحصیل
 مرام سکه مس پیدا کرد فرمود تا مس را مانند زر و نقره در دار الضرب سکه زنند و فلوس مس ابدست و تنگ زر و نقره
 رواج دهند و در خرید و فروخت معمول دارندهند و ان ممالک مبلغها از مس بدار الضرب می آوردند و سکه
 میزدند و لکها و کور با هم میرسانیدند و امتعه و اسلحه می خریدند و با طراف میفرستادند و بسکهای زر و نقره آنجا
 میفرودختند زرگران هر کس در خانه خود سکه میزد و در بازار آورده می فروخت بعد چند گاه این چنین شد که اینک را در
 جاهای دور رواج نماید مردم آنجا سکههای مس ساده می گرفتند و در جائیکه اینک معمول بود می آوردند و سکههای
 نقره و نقره می خریدند و نقره سکه مس آنچنان کثرت بهم رساند که ناچار از درجا اعتبار افتاد و حکم سنگ و کلوخ پیدا کرد
 و سکه زر و نقره نسبت بسابق عزیز ترست و رسم خرید و فروخت از نظام بر افتاد و هر آن که با مس و نقره می عیاد
 بنرخ مس آرندش از هر دیار به سلطان محمد چون دید که اینک از پیش نمیرود و از عمده سیاست عامه خلایق نمیتوان بر آمد

حکم فرمود که هر کس که مس داشته باشد بجز آنکه رساند و عوض آن هر قدر یعنی تنگند و نقره بست مانند بامید
اینکه مس باین تقریب غرت بم رساند و در داو و ستر و اجی پیدا کند و تنگها گنج در خانهای مردم جمع شده بود
و معطل افتاده همه را بجز آنکه آورده عوض آن تنگهای زر و نقره برونند و مس هم چنان بیرون ماند و خزانها تمام خاک
شد و باین تقریب فتور عظیم در کار ملک راه یافت و دیگر اندیشه باطل او آن بود که خراسان و عراق را تسخیر نماید باین
تقریب خزانها را صرف مردی که از آن دیار نزد او می آمدند تا لیفت قلوب پیدا شده کرد و چشم بسیار نگاهداشت
و مقدار سه لک و هفتاد و نه هزار سوار را از خزانها مواجب تعیین نمود و دو سال اول مواجب ایشان بوصول رسید و در دوم
سال فرصت آن نشد که این چشم را کار فرماید و تسخیر ولایت تازه نماید تا علوفه چشم از آنجا برسد و غنیمت هم
بدست نیفتاد تا باعث تسلی سپاهیان گردد و خزانهای دلی تمام در سال اول خرج شده بود و همه متفرق
شدند و استقامت از چشم برافتاد و این نفره دیگر بود که در خراسان و ملک او راه یافت و یکی از اندیشهای فاسد
او این بود که خواست که هاجل را که مابین ممالک هند و دیار چین حائل است ضبط نماید و باین تقریب امری
نامدار و سر لشکر آن آزموده را با لشکری گران نامزد فرمود تا همه بدون آن که در آمده در گرفتن آن کمال سعی
بجا آرند چون لشکر تمام در کوه درآمد هندوان کوه هاجل تنگها را مضبوط کرده راهها با برگشت لشکر را فرود گرفته اکثر
بقتل آمدند و قلبیکه بسلاست بازگشتند سلطان محرابی است رسانید چون روز بروز از سلطان محمد احکام
شاق و تکلیفات مالا یطاق بصدور می پیوست و مردم از تحمل آن عاجز می آمدند ناچار کار ملک از انتظام ایستاد
افتاد و هر طرف فتنها متولد شد فتنه اول یعنی بهرام ابیه در ملتان بود چون سلطان محمد خبری او در دیوگیر شنید
تبعیل هر چه تا متر بدلی آمد و از آنجا لشکر ترتیب داده بجانب ملتان روان شد و بهرام در مقابل آمد در مقابل
بقتل رسید میت باولی نعمت ابرون آتی به گرسه که سرنگون آتی به و سردار آنرا نزد سلطان آوردند
وقت مذاکره شد سلطان محمد خواست که مردم ملتان را بواسطه آنکه بهرام مدته موافقت نموده بودند بسیار
رساند شیخ الاسلام شیخ رکن الدین قدس سره الغریز شفاعت گنایان آنها نمود و سلطان قبول کرده
منظور منصور بدلی آمد و چون مردم اطراف که در دیوگیر تکلیف ساکن بودند پراگنده گشتند و دیوگیر خراب بیرون
ماند سلطان در دلی توقف فرموده بدیوگیر رفت و در همین ایام تمام ولایت میان دو آب از شدت مطای
و گرانه خراج خراب شد چنانچه اکثر رعایا خرنها میسوختند و مواشی بدیوگیر و آوار می شد سلطان
فرمان داد تا هر کرایا بند بکشند و آنولایت را تاراج کنند اعمال و ولایه آنجا بموجب فرمان خلق را می کشند
و تاراج مینمودند و هر کس زنده می ماند و در جنگ در می آمد و پنهان میشد میت زبوم و ز کشور بیکیار گس
ستوه آمدند از ستمگار گس بهمدین ایام سلطان برسم شکار در برن رفت و تمام ولایت برن تاراج

و

فرمودہ اہل آنرا علف تیغ گردانید و سر ہمای ایشا نرا فرمود تا در کنگر ہمای حصار برین آویختند رفتند و بیکر آنکہ فخر الملک
 فخر الدین گفتندی بعد وفات بہرام خان بن تغلق شاہ در شب گاہ بگئے و رزیدہ محمد قدر خانرا کشت و خزانہ
 لکنو نے رافارت کردہ لکنوئی و سنار کام را متصرف شد و برین وقت سلطان بہب حوالہ قنوج مشغول
 بود و از قنوج تا ولایت ہموہمہ تاراج کرد و عالم عالم را بقتل آورد و ہنوز دست از نہیب تاراج باز نہ داشتہ
 بود کہ خبر رسید کہ حسن پسر ابراہیم خریطہ دار در تغریباغی مشہدہ و امرا را بقتل آوردہ آن ولایت را متصرف گشت
 سلطان بپشہر آمدہ ابراہیم خریطہ دار و اقربای حسن را گرفتہ بمقید ساخت و لشکر ترتیب دادہ بجانب بحر
 رخصت نمود چون بدیوگیر رسید بر حال و امرا و مقطعان آنجا مطالبہ ساخت فرمود کہ اکثر ایشان از شد
 سطلباجان دادند در ولایت مرہٹ نیز خراجہای گران نہاد و محصلان تیز و تند گماشت و بعد از ان
 احمد ایاز را بدیوگیر فرستادہ خود بجانب تلنگ روان شد چون باز کل رسید آنجا تا بود اکثر مردم بضر
 گرفتار شدند و چندے از امرای نامدار وفات یافتند سلطان محمد نیز مرہٹن شد مقبول نائب
 وزیر ملک را آنجا گذاشتہ ولایت تلنگ بدو تفویض فرمودہ خود بجانب دیوگیر مراجعت کرد چون
 بدیوگیر رسید چند روز آنجا بعالجہ خود مشغول شد و شہاب سلطان را نصرتخان خطاب کردہ ولایت
 بدر حوالہ نمود و اقطاعات آن نواحی بصد لکھتنگہ مقاطعہ باو داد و دیوگیر و ولایت مرہٹ را بقتلخان
 تفویض نمود و خود ہنوز مرہٹن بود کہ بجانب دہلی مراجعت نمود و قبل ازین فرمان دادہ بود کہ مردم دہلی
 ہر کس کہ در دیوگیر ساکن است اگر خواہد بدہلی آید و اگر دیوگیر را خوش گشت آنجا باشد اکثر مردم از دیوگیر بہرہی
 سلطان برآمدند و جمعی ولایت مرہٹ را خوش کردند سلطان آنجا چند روز اقامت نمودہ از آنجا کہ روان شد
 تمام ولایت مالوہ و قصبائے کہ بر سمت راہ دہلی بود بواسطہ قحط خراب و پریشان دید با بکائے کہ در راہ
 بڈا کچو کے منسوب بودند ہمہ ہذا ستند و آثار آبادانے بر طرف شدہ یافت چون بدیوگیر رسید دہلی آہر
 دید و بائحال قحط بہر تہ شد کہ بسیری از غلہ بہفدہ در ہم یافت ہمیشہ اکثر مردم ہلاک میشدند و مواسفہ
 از بے علفی میردند مشہومی چنان قحط شد ساسے اندر مشق کہ یاران فراموش کردند عشق چنان
 آسمان بزمین شب بخیل کہ لب تر کردند زرع و خیل بہ سلطان بعد از خرابی بصرہ با باو اسنے ولایت
 و تکر زراعت توجہ نمود و فرما نرا از خزانہ مال میداد و بکار زراعت مشغول میداشت چون مردم از بس
 خرابی مضطرب بودند بارہ از انجہ بعنوان تقاوسے یافتہ بودند صرف ماکولات خود نمودند و پارہ دیگر
 زراعت صرف کردند اما بواسطہ مساک باران کہ دوران ایام رویداد مفید نیفتاد اکثر خلق بیسیاست
 گشتند و برین اثنا شاہ ہوا فقان لوامی مخالفت برافراختہ بہنواد نائب ملتانرا بقتل رسانید و ملک بہنواد

از ملتان گرنجیه بدلی آمد سلطان محمد از دلی با استعداد تمام بجانب ملتان نهضت فرمود و یک منزل پیش رفته بود که والده او ملکه جهان که نظام النیام تمام خانواده سلطان تغلق شاه با او وابسته بود بر حمت حق پوست سلطان متالم و مخزون گشت و فرمود تا شهر راج و طعام و صدقات دادند و خود بجانب ملتان شتافت و چون نزدیک بلتان رسید شاهو از پیش عرض داشت فرستاده اظهار ندانست و باز گشت نمود و ملتان را گذاشته با افغانان رفت سلطان از راه مراجعت نموده بدلی آمد و در دلی مخطب مرتبه بود که آدم آدم را میخورد سلطان در باب زراعت جهد مبذول داشته از خزانه مردم زر داده فرمود تا چاهها بکنند و بزراعت مشغول باشد مردم بواسطه بیسامانی پریشان و قلت باران بتقصیر و اهماال منسوب میگشتند و سیاست میسر میداد و درینو لاطافه مندران و جو بانان و بهمان که در ولایت تمام و سامانه بودند ترمز و آغاز کردند در جنگلهای عظیم خانه ساخته آب انبارها کردند و قلعه محکم خیال کرده اجتماع نمودند و در مقام ترمز کشتی در آمده دست از مالگذاری کشیده قطع کردند مینمودند سلطان بدفع ایشان لشکر کشیده و قلعههای ایشان را که باصطلاح ایشان مبذول گویند منهدم گردانید و جمعیتها ایشان را پریشان ساخت و سرداران ایشان را همراه خود در شهر جا داده اکثر ایشان را داخل مرا گردانید و شهر ایشان را از ان دیار بر طرف ساخت همدرین وقت کتیا پاپیک که در نواحی ارتکل بود با اتفاق زمینداران آن دیار طغیان نمود و ملک مقبول نائب گرنجیه بدلی آمد ارتکل بدست هندوان افتاد و از تصرف سلطان بدررفت و درین محل شخصی از خویشان راجه کنیل که سلطان محمد در کنبله فرستاده بود از اسلام برگشته یعنی ورزید و کنبله نزار دست سلطان برآمد و از مالک دور دست و رای گجرات و دیوگیر در ضبط نامند و بر طرف فتنها و ظلها حادث گشت سلطان ازین آشفته ترمش و خلق را سیاست میفرمود و از استماع خبر سیاست سلطان در تکثیر زراعت و آبادانی ملک جهد میفرمود اما بواسطه اسماک باران کوشش او فائده نمیداد و آخر بضرورت حکم فرمود که در وازها شهر واکیند و مردمی را که بجز وکره در شهر نگاه میداشتند بگذارتا هر جا که خواهند بروند اگر مردم دران ایام خود را مع اولاد و اتباع بجانب بنگاله و آن نواحی کشیدند سلطان از شهر بیرون آمد و از پنیالی و کینله گذشته بر کنار آب گنگ اقامت اختیار کرد و فرمود تا مردم آنجا چیر با بستند و ساکن شدند و آن موضع را سرگردوار نامیدند از کره و او ده آنجا غله میسید و نسبت بشهر اندانی پیدا شد و عین الملک که اقطاع او ده و ظفر آباد داشت و با برادران خود آنجا میبود و اتم غله و قمشه و سایر نیازتحتاج در سرگردواری روان میداشت و از جنس نقد و غله دران مدت که سلطان محمد در موضع سرگردواری بود مقدار هشتاد و یک تنگه خدمت سلطان فرستاد و سلطان از نسبت با او عقاب تمام و در حسن کفایت اعتما و کامل حاصل شد و از آن که سلطان در سرگردوار بود چهار فتنه حادث گشت و زود ترمز و نسبت اول فتنه نظام باین مکره ظاهر شد و این نظام باین مردمی که نیکی یاوه گوئی بهره کار بود هیچ فی استعداد حالی از ان جهت که از

عمدتاً مقاطعہ بریا مدباغی شد و چتر برگرفت و خود را سلطان علاء الدین خطاب کرد پیش از آنکه سلطان محمد
 بدفع او مقید شود عین الملک بابرادران خویش بر سر او رفته اورا دستگیر کرد و پوست کتد سر او را بخد مت
 سلطان فرستاد و شیخراوه بسطامی که خواہر سلطان محمد در خانہ او بود نامزد کردہ شد و سیاست جامعہ کہ
 درین فتنہ شریک نظام ہا بن بود بعدہ او مقرر گشت او آن فتنہ را فرو نشانہ فتنہ دیگر شہاب سلطانی کہ نصرت خان
 خطاب داشت چون تمام ولایت بدرالبدلکہ نگہمقاطعہ گرفتہ بود از عمدہ او توالتست برآمد باغی شد و حصار
 بدر متحصن گشت قتلخان از دیوگیر نامزد او شد و امرار دیوگیر دہلی تیز بکوک او عین شدند قتلخان حصار پدیرا
 محاصرہ کردہ بقول اورا از قلعہ فرود آوردہ بخدمت سلطان فرستاد و آن فتنہ تسکین یافت و ہنوز یکماہ از فتنہ
 نگذشتہ بود کہ علی شاہ خواہر زاد ظفر خان کہ امیر صمدہ بود و از دیوگیر بہت تحصیل بکلیگر رفتہ بود چون آن خود را
 از عمال خالی دید بادران خود را یکجا کردہ بہرن ضباط گلبرگ را بعد رگشت و اموال و غارت کردہ در ولایت
 بدر رفت و نائب بدر را نیز کشتہ آن ولایت را در تصرف آوردہ سلطان محمد قتلخان را بدفع او نامزد کرد و بعضی
 امرار دہلی و چشم و ہار را نیز حکم شد کہ ہمراہ قتلخان روند علی شاہ استقبال قتلخان نمودہ جنگ کرد و بہریت یافت
 و در حصار بدر متحصن گشت قتلخان اورا قول دارہ بابرادران او از حصار بیرون آوردہ در سر کردار سے
 بخدمت سلطان فرستاد سلطان محمد علی شاہ بابرادران اورا بغربین فرستاد چون ایشان از غربین باز آمدند
 ہر دو بادر اورا سیاست کرد و بعد از آن سلطان خواست کہ ہم دیوگیر را بہوالعین الملک نماید و قتلخان را
 از دیوگیر طلبد و قبل ازین جمعی از نویسندگان دہلی کہ نہایت منسوب گشتہ بودند و حکم سیاست در باب
 ایشان رفتہ بود میانہ گرانی غلہ از دہلی برآمدہ در او دہ وظفر ابا در رفتہ خود را در حمایت عین الملک و بادران
 او انداختہ بودند و سلطان ازین معنی در ہم بود اما در اظهار آن مصلحت نمیدید و از انحراف مزاج سلطان عین الملک
 اطلاع یافتہ متوہم شدہ بود درینو لاکہ ہم دیوگیر حوالہ ایشان رفت و حکم شد کہ مع خیل و تیغ بدیوگیر روند
 این معنی را حمل بر بکر و خدمت سلطان نمود و در فکر کار خود شد عین الملک بموجب حکم سلطان لشکر بادران خود
 ترا و وظفر ابا و طلبیدہ ہنوز لشکر او در راہ بود کہ عین الملک شی از سر کرداری برآمدہ بلشکر خود ملحق شدہ بوا
 مخالفت برا فرخت و بادران او با چہار ہزار سوار بواجی سر کرداری در آمدہ فیلان و اسپان سلطان
 سا کہ در صحرائی چریدند پیش انداختہ بلشکر گاہ خود بروند سلطان از روی سراسیمگی لشکر سامانہ و امر وہہ و ہرن و
 کول را طلب فرمود و احمد ابا بالشکر دہلی خود را رسانید سلطان ترتیب افواج نمودہ بجانب قنوج در حرکت
 آمدہ در نواح قنوج لشکر گاہ ساخت عین الملک و بادران او نیز در مقابل لشکر کشیدند س زغردن
 شہر و فیلان مست ۴ گروہ در گلوئی ہنوز ان شگست ۴ پدیرا پسر کینہ برداشتہ ۴ محابا شدہ مہر بر خاستہ

وازگذریا نگر موگنگ را گذاشتند و محاربه نمودند شکست یافتند و عین الملک گرفتار شده و پسر و برادر او کشته شدند
 و پاره او علف تیغ گشت و بقیه اسب و در آب گنگ غرق شدند و جماعت که از گنگ برآمدند در مواسات
 بدست پسران افتاده و قتل شدند چون عین الملک را نزد سلطان آوردند فرمود که در ذات او هیچ شرافت
 نیست مردم او را برین داشته بود عین الملک را پیش طلبید و دلاسا نموده بخلعت سرفراز ساخت و علم های
 بزرگ حواله کرد و پسران و سایر مردم و عیال او را بخشید و سلطان از بانگر سو بہترایج رفت و سپہ سالار مسو را
 گرفته از قرابت سلطان محمود غزنوی بود باریت کرد و بجاوران روضہ بزرگ و فقراتیکہ دران حوالی بودند مبلغها
 کلی تصدق نموده احمد ایاز را بہترایج فرستاد تا سرراہ لکنوتی بگیرد و گرخیگان لشکر عین الملک را نگذارد کہ بلکنوتی
 روند مردم دیگر را کہ از دہلی کہ بواسطہ قحط یا از خوف سیاست سلطان در او دہ و ظفر ابا و رفتہ ساکن شده اند
 با وطن ایشان فرستادند و سلطان از بہترایج بدہلی آمد و احمد ایاز نیز از ممی کہ حوالہ او شده بود خاطر جمع کرده بہت
 رسید چون در خاطر سلطان متمکن شده بود کہ سلطنت بی اجازت خلیفہ عباسی روانیست و ارتکاب آن حرامست
 در مقام تتبع خلفای عباسی میبود تا آنکہ شنید کہ در مصر خلیفہ از آل عباسی بر سر خلافت متمکن است با اتفاق کمال الملک
 فاتبانہ بیعت بان خلیفہ کرد و تا دوسہ ماہ بجانب خلیفہ سواد عرضداشت مینمود و از بہر باب سخنان می نوشت و در آن
 عرضداشت بیعت و اطاعت خود مذکور ساخت و در شہر فرمود تا نماز جموع و عید موقوف دارند و بجای نام خود در کہ
 نام خلیفہ فرمود تا در سہاربع و اربعین و سیمائہ حاجی سعید صحر از مصر بدہلی آمد و از خلیفہ منشور حکومت و نوابش
 و خلعت برای سلطان آورد سلطان با جمع امرا و علما و مشائخ باستقبال رفت و چون نزدیک رسید پیادہ شد
 و بر منشور خلیفہ زرماتار کردند و در او ای نماز جموع و اعیاد کہ موقوف بود اجازت داد و خطبہ بنام خلیفہ خواند و اسات
 بادشاہ نے را کہ از خلفای عباسی اجازت داشتند از خطبہ دور کرد و در طراز جاہا ز رفیت و شرفات عمارات
 فرمود کہ نام خلیفہ نویسند و بعد از آمدن حاجی سعید صحر سلطان عرضداشت نوشت و با گوہر نفیس کہ مثل آن در
 خزانه نبود و دیگر تحف و ہدایا مصحوب حاجی جب برقعی بخدمت خلیفہ فرستاد و ملک کبیر نمر جاندارا کہ غلام سلطان
 بود و در حسن اخلاق و اصابت رای و کثرت عبادت و شجاعت و جلالت نظیر خود نداشت و در خدمت سلطان
 ازو مقرب تر نبوده داخل مشکیش گردانیدہ در ملک خلیفہ در آورد و عرضداشت متضمن اقرار ملک کبیر بعبودیت خلیفہ
 ازوی نویسانیدہ بدست حاجی جب برقعی فرستادہ ملک قبول خلیفتی خطاب کرد بعد از دو سال دیگر بار حاجی
 جب برقعی و شیخ الشیوخ مصری نزد سلطان آمدند و منشور نیابت و خلعت خاص لوای امیر المومنین آوردند
 سلطان با تمام امرا و کابر استقبال نموده چون نزدیک رسید پیادہ شد و منشور خلیفہ را بر سر نہادہ از دروازہ تا
 درون کوشک آمد و امرا را فرمود تا منشور خلیفہ بیعت نمودند و منشور خلیفہ و انتم پیش خودی نهاد و بنام خلیفہ از مردم

بیعت میگرفت هر حکم و فرمان که از سلطان بصدوری انجامید آنرا خلیفه منسوب میبخت و میگفت امیر المؤمنین چنین حکم کرده
و چنان فرموده شیخ اشیرخ بهر را بعد چند گاه خصمت کرد و انعام و اکرام در باب او بمقتل نمود اما او بسیار بر ستم تنگاری
بدست شیخ اشیرخ برآه کشتی بخیمت خلیفه فرستاد و در تبریکه دیگر خلیفه مناشیر سلطان در بر وجه و کنایت سرور هر مرتبه نهایت
تعظیم و تکریم بجا آورده نثار و ایشار تقدیم رسانید و چون مخدوم مزاده بغداد نیز در سلطان آمد تا منصبه کنج کوهی در ایست
استقبال نمود و یک تنگ و یک پرگنه و کوشک سیر و تمام محصول زمین داخل حصار دیگر حوضها و باغها را با انعام او مقرب نمود
و هر گاه که مخدوم مزاده بخیمت سلطان آمدی سلطان از تحت فرود آمدنی چند گام پیش رفتی و او را پهلوی خود تحت نشان
و بادب تمام پیش از شستی بعد از آن که سلطان محمد شورش خلیفه عباسی حاصل کرد بجان خود مستحق سلطنت گشت از روی
استقلال تمام مجدداً در کار او لوامی امری شروع نمود و باز در سرگردواری قرار گرفته کار آبادانی ملک تا زراعت پیش گرفت
دینباب طرحی چند اختراع کرد و هر طریق که در باب از ویاد زراعت در خاطر او گذشتی آنرا سلطوبی نامید و در دینباب
دیوان علیحد و وضع شد که آنرا دیوان امیر گوی ولیکن از آن اسالیب بچکام پیش رفتی و نتیجه ندای از ملک حکم کرد تا در ساحت
سی کوهه و آثره کشیدند و قرار یافت که هر زمینیکه درین مساحت واقعست اگر نامزوع است مزوع شود و اگر با فعلی مزوع باشد
از ادنی با علی انتقال کند و قریب صد شق در جهت اینکار منسوب گشت بعضی از کرسنگان که منتهط بود و بعضی دیگر که نهایت
حرص طمع نظر بجاقت کار نمی انداختندی آمدند و متکفل زراعت میباشند و مبلغها کلی بعنوان تقاوتی انعام میگرفتند و آنرا
بخواج ضروریه خود صرف مینمودند و انتظار سیاست میکشیدند در مدد و منفعت و چند لکه تنگ از خزانه خرج این بود که سلطان از
هم تنگ زنده بازگشتی یک کسی از تصدیان و تنگفغان اینکار زنده نگذاشتی و کار دیگر که سلطان محمد در سرگردواری پیش گرفته بود
نصب عمال و لایه جدید و عزل تصدیان قدیم بود چون بعضی سلطان ساینند که ولایت مرهت و دیوگیر بواسطه تعدی و
ضیانت کارکنان قتلخان خراب شده و محصول آن از ده میلی رسیده است سلطان بهفت کرد و ولایت مرهت را
نژاد او چهار شق ساخت و چهار شق دار که سیرتر عماد الملک و مخلص الملک یوسف نقیر او غزخار باشد تعیین فرمود و وزارت
دیوگیر عمده عماد الملک نیز سلطان فی و نیابت وزارت حواله او با دیوگیر متکفل تقاوتی اسلوها سلطان شده بود که دانید و
نلقخان را با تبع از دیوگیر طلب فرمود مردم دیوگیر از بر آمدن قتلخان و لشکسته پریشان شدند چرا که سیاست اطراف را
بر گرفته بود و مردم دیوگیر ظل حمایت قتلخان از سیاست محفوظ بود و نیز از حسن سلوک او راضی مزو الحال میگذاشتند
ولانا نظام الدین که در بروج میبود حکم شد که دیوگیر و و تازانیکه عمال دیوگیر با نجا رسد ترتیب امور و اصلاح معاملاً انجامی بعهده
ر باشد و خزانه تحصیل قتلخان که آنجا جمع شده بود و از خوف راه بدلی آوردن ممکن نبود فرمود که دیوگیر را که قلعو حکمت و عیادت
لیک قلعو دولت آباد است نگاهدارند بعد از آنکه قتلخان بدلی آمد غزخار را که در راک بود و حکومت مالوه فرستاد و در وقت شروع
در ولایت چند فرمود و در تنای آن صایا گفت که میشنوم هر فتنه که در ولایت پیدا میشود باعث آن امیر صدکان آن ولایت

میباشند و ارباب فتنه را تقویت نموده مایه فساد و سیرک را از ایشان شرر فتنه انگیزانی در ساعت دفع کنی چون غریز خوار
ولایت دمار رسید و سپرداخت امور آنجا مشغول شد ملاحظه و اندیشه بهشتا و چند نفر از سرداران امیر صده را گردن زد و اندیشه
آن نمود که امیر صده گجرات و کمنج لایا تمسوم شده انواع فتنه خواستند گنجت در آن وقت امیر صده یوزباشی رامی گفتند القصه
غریز خوار چون این واقعه را نوشته بخدست سلطان فرستاد سلطان از خوش آمدن فرمان عنایت و خلعت خاص برای او فرستاد
و امر را فرمود تا هر کس تخمین نامه غریز خوار نویسد و اسب خلعت برای او فرستند این غریز خوار و چند کس که از اسافل و زنگار بودند
سلطان بقرب خود اختصاص داده مراتب ایشان از مراتب اکثر امرا بلند گردانیده بود چنانچه جناب مطرب بچه را ولایت گجرات و
ملتان و بداون تفویض نموده بود و سپهر باغبان که سفاکترین مردم بود دیوان وزارت بعد از او مقرر گشت و غیر در حجام و
طیخ ولد باغبان و شیخ بابو و وانک جولا به بچه را بقرب خود ممتاز ساخت اشغال و قطاع بزرگ حواله ایشان فرموده بود
و مقبل نام غلام احمد ایاز را که در صورت و مخی برترین غلامان او بود وزارت گجرات تفویض نمود سلطان محمد خیال کرده بود که
هر گاه مردم پست و زیون را اعتبار نماید ایشان خود را از خاک برداشته و تربیت کرده من استه از جاده اخلاص قدم بیرون نخواهند نهاد
اما دانسته بود که هر گز سفاک غیر طبیعت خود نتواند در حق گذاری کار سلطنت از ایشان نیاید و ازین مضمون حقیقت مشحون غافل
سه سرناکسان را بر او داشتن و از ایشان امید می داشتن به سرشته خویش کم گزشت به بحیب ندر و ن مار پرورد و چون عمل
شعیخ غریز خوار با طراف و جوانب سید به جا که امیر صده بود خود را گرد آورد و منتظر وقت و فرصت میبود درین اثنا ملک مقبل نائب گجرات
با خزانه و اسپان طویل سلطانی که از گجرات جمع کرده بود از راه دیوسمی برود و بدی می آمد امیر صدگان گجرات اموالیکه همراه ملک مقبل بود تالیح
گردان ملول هتبه سوداگرانرا که همراه او می آمدند نیز بغارت بردند ملک مقبل جمعیت با داده تنها بنه و رفت سلطان از استماع این خبر غضب
اراده فتن گجرات نمود هر چند تعلققان محروم گشت که فتنه میر صده برود از ان قبیل نیست که سلطان از خود جهت دفع ایشان بنضت
باید فرمود فائده نگردد و ضیا برنی مولف تاریخ فیروز شاهی نقل میکند که قتل قنان از دست من سلطان پیغام کرد که از دولت سلطان
مرا انقدر لشکر و استعداد است که تمهید میکنم این فتن تو انم نمود سلطان از این نفس خود حرکت کردن سبب تولد دیگر فتنه و حوادث اطراف
بلاد خواهد شد پس پی شاه اگر آفتابی کند بهر جا که افتد خرابی کند سلطان از عرض شد او در بنیتاده فرمان داد تا استعداد لشکر نماید
و ملک فیروز عمزاده خود را بنیابت غیبت با ملک کبیر احمد ایاز و ردلی گذاشت و خود از ردلی کوچ کرده بقصبه سلطانیه که پاتره کرده
شهرت نزول فرمود اجتماع لشکر مینمود در آنجا عرض شد غریز خوار سید که چون امیر صده و بگو و برود فتنه انگیزانند من ایشان نزدیکتر
بودم چشم دمار مرتب داده بدفع ایشان وان شدیم سلطان اندیشناک شد گفت غریز طریق جنگ نمیدانند و نیست گشته شود و شجاع
آن خبر مید که چون غریز بر و باغبان شد دست و پا کم کرده از اسب پیقتا و باغبان او را گرفته بدترین احوال گشتند سلطان از سلطنت
ردان شد ضیا برنی گوید که سلطان در وقت توجه گجرات بمن گفت که اگر چه مردم میلقته باشند که فتنها از کثرت سیاست سلطانا حادث
میگردد من از سخن مردم بسیار فتنه ترک سیاست کردنی ام بعد از ان فرمود که تو تاریخ خوانده و دیده که سیاست سلاطین چند عمل

مناسب است بعضی سایندم که در تاریخ کبری مذکور است که با شاه راد در هفت محل سیاست لازم است اول کسی که از زمین حق برود
 مستحق سیاست شود و مردم آنکه عداوت با حق کنند سوم آنکه مرزین دار و یازن شوهر دار زنا کنند چهارم آنکه سلطان اندیشه خرد
 نماید پنجم سرفتنه یعنی شود و مباشرت فتنه نماید ششم آنکه از رعایا با مخالفان اهل بغی موافقت کند و برسانیدن خبر و سلطه معاونت فرماید هفتم آنکه
 حکم سلطان را بخورد و بوقالی انقیاد نماید بعد از آن فرمود که درین سیاست چند قسم مطابق حدیث است بعضی سایندم که ازین سیاست
 بهنگامه در سه سیاست حدیث وارد است از زنا و قتل مسلم و زنا محقر و چهارم سیاست اگر برای اصلاح ملک مخصوص سلطان است
 سلطان فرمود که در اول از منہ خلافت راست کردار و گفتار بود و درین ذکر کارانفسا از زمانه مرسیا ضرورت آنکه راست است و نزدیک
 بغی خلافت نماید و یا من این میان بر خیزد و مرا چنان کامل فرزندیت که بحسن تدبیر عمل سر انجام ملک نماید و احتیاج بخونریزی نشود چون بگو آهوی که
 سر صحر است سیدیکی از امر اراکان فرود باغیان جنگ کرده اند پیش از آن که گریخته راه دیو گویر رفتند سلطان از آهوی بیرون آمد و ملک قبول
 نماند و بی مملکت از بیرون تبعاقب گریختگان فرستاد ملک قبول بر کنار آب نریده با بسیار کس سید و اکثر اشراف کشته و اولاد و اتباع ایشان
 بدست آورد و بعضی که زنده بدر آمده نروماند بویخراط کوه سالیه مولی رفتند ماند و نیز ایشان را تاراج کرده خراب ساخت و شتر ایشان
 با کلید گجرات فتح شد و ملک قبول چند روز در کنار آب نریده توقف کرده اکثر امیر صدگان بیرون رانید و چون حکم بقتل ساینده
 و قلیلیکه مانده بودند با طرف آورده گشته سلطان چند گاه در بیرون اقامت فرموده اموال بیرون و کنایات و سایر بلاد گجرات
 را که فر مردم مانده بودند بتبع تمام حاصل کرده در خزانه آورد کسانی را که فی الجمله دخل فتنه بودند بقتل ساینده درین دیده که محمدالدین
 خطاب داشت و پس بر کن تانیر بر آنکه از شر بران روزگار بودند نامرد و دیو گویر فرمود تا اهل فساد و آبخارا بدست آورده سیاست
 رسانید جمیع سکنه آندیار که اخبار سیاست سلطان محمد شیعند بودند مضطرب گشته سر اسیر شدند سلطان از پی ایشان امیر دیگر را
 دیو گویر فرستاد و مولانا نظام بر او قتلخان فرمان نوشت که هزار پانصد سوار مستعد امیر صدگان معر و آبخارا همراه آیند و امیر بدر گاه
 فرستند مولانا نظام هزار و پانصد سوار ساخته بان و دو امیر صدگان آبخارا همراه آن دو امیر بدر گاه سلطان حسب حکم روانه سیاست
 در منزل اول امیر صدگان سواران دیگر از هم و براسی که داشتند با هم اتفاق نموده آن هر دو امیر را گشتند و مولانا نظام را هم چون گشتند
 و کارکنان او که از جانب سلطان دیو گویر منسوب بودند گردن زدند پس کنالدین فانی می را پاره پاره کردند و خزانه که در دپاراکر بود بدست
 آوردند و ملک مخ برادر ملک ملا افغان را بر تخت نشاندند و خزانه بر سوار پیاده تقسیم نموده ولایت مرهت را با اهل خود قسمت
 کردند و احوال انصار ملک مخ افغان امیر صدگان دیو گویر و بر دوره همه در دیو گویر گماشتند و خلق آندیار ایشان متفق گشتند سلطان
 چون این خبر شنید از بیرون بکویج متواتر دیو گویر رسید و اهل فتنه مقابل سلطان آمده جنگ کردند و شکست خوردند و اکثر ایشان را کشتند
 و مخ افغان که سردار اهل بغی بود با احوال انصار خود در قلعه دپاراکر تحصن گشت و حسن کاکو و برادران مخ افغان گریخته بجانب گلگر
 رفتند و عوام و خواص دیو گویر تاراج شدند سلطان محمد عماد الملک سرور سلطانی را با مرای دیو گویر گلگر فرستاد تا آن ولایت را ضبط
 در آرد و هر که از مفسدان گریخته یا بقتل رساند و اکثر متوطنان دیو گویر را همه نورد و زکو کن بجانب دپلی روان ساخت

و فتحنامه نوشت که آن تختنامه را در دہلی بالامی منبر خواندند و طبل شادی زدند و خود تبرتیب مہمات دیوگیر و مرہٹ
 مشغول شد و ہنوز از مہمات آن ولایت پروا ختہ بود کہ خبر رسید کہ طغی مراخوار کہ غلام سلطان بود بصفدر و لشکر گنی
 انصاف داشت داغ طغیان بر ناصیۃ خود نہادہ لوای مخالفت بر فراخت و امیر صدکان و زمینداران گجرات
 با خود متفق ساختہ در نہروال در آمد ملک مظفر را کہ نائب شیخ مغزالدین بود بقتل رسانید و شیخ مغزالدین را با کارکنان
 دیگر گرفتہ مجوس ساخت و از انجا جمعیت تمام بکنبایت رفت و کنبایت را عارت کردہ از انجا بروج رفت
 و بالفعل قلعہ بروج را محاصرہ دارد چون سلطان این خبر شنید خداوند زاوہ توأم الدین و ملک جوہر و شیخ برمان بلدا
 و ظہیر الجیوش را با لشکر بسیار در دیوگیر گذاشتہ بتعمیل تمام بجانب بروج روان شد و از ساکنان دیوگیر پرسید
 بود ہمہ را ہمراہ بروج رسید و بر کنار آب نرندہ نزول نمود طغی ترک بروج دادہ بکنبایت رفت سلطان
 ملک یوسف بقرار با لشکر بسیار از پے او تعین کرد ملک یوسف چون بکنبایت رسید طغی در مقابل آمدہ جنگ
 کرد و ملک یوسف بقرابا چندین از معارف در ان جنگ کشتہ شد و مردم لشکر او گریختہ در بروج نزد سلطان آمدند
 و شیخ مغز و کارکنان دیگر را کہ طغی در حبس داشت بقتل رسانید سلطان در ساعت از آب نرندہ گذشتہ بجانب
 کنبایت روان شد طغی از کنبایت گریختہ با ساؤل رفت چون سلطان قریب رسید از ساؤل نہروال
 گریخت سلطان بواسطہ تواریبان یکماہ در ساؤل بوقت نزد دین اثنا خیر رسید کہ طغی با جمعیت خود از نہروال
 بزمی ت اساول رانندہ در کرمی فرو دادہ بہت سلطان در عین باران از اساول روان شدہ بکرمی آمد چون
 طغی و لشکر او دیدند کہ لشکر سلطان رسید ہمہ شرب خمر نمودہ بر سم فداتیان بروج حاضر تانتند چون فیضان از
 پیش مانع بودند توانستند کاری ساخت بضرورت برگشتہ در میان درختان ابنوہ کہ در ان نزدیک بود آمدند
 و از انجانب بہرہ وال رفتند مقداراً بقدر فقر از مفتنان کہ در عقب لشکر طغی بودند زندہ بدست افتادند و قتل
 رسیدند سلطان محمد پسر ملک یوسف بقرانرا با لشکر بسیار بقب ایشان بجانب نہروال فرستاد پسر
 ملک یوسف چون بشہر درآمد در راہ توقف کرد طغی اہل و عیال خود با غیان دیگر از نہروال بر آورد و آب آن
 گذشتہ بجانب کنت از ولایت کہ رفت و چند روز انجا بود بہتہ گریخت سلطان بعد از سہ روز نہروال آمد در
 کنار حوض بسلسلنگ نفل نمودہ پروا خت ولایت گجرات مشغول شد و مقدمان و رعایا سے گجرات
 از ہر طرف می آمدند و پیشکش می آوردند و بخلعت و انعام نوازش می یافتند از سعی و اہتمام سلطان پرتیانیہ
 گجرات با صلح آمد و چند کس از معارف لشکر طغی جدا شدہ در پناہ رانہ منڈل سیر سے درآمدہ بودند رانہ منڈل
 ایشانرا بکشت و سرمای ایشانرا خدمت سلطان فرستاد ہنوز سلطان تبرتیب ولایت گجرات مشغول بود کہ
 خبر رسید کہ حسن کانگو و باغیان دیگر کہ پیش ازین از دیوگیر شکست خوردہ متفرق شدہ بودند یکجا شدہ عمار الملک

سر سلطان فی راکشند و لشکر او متفرق گشت و خداوند زاده توأم الدین و ملک جوهر ظہیر الدین پیش از دیوگیر نیجا
 و باراکریت نزد حسن کانکو دیوگیر آمده و چتر برگرفت و بر تخت نشست و خود را سلطان علاء الدین خطاب
 و او سخنان قلعه و باراکریت را او ملحق شد و وقتی بزرگ قائم گشت سلطان چون اینچنین شنید متحیر اندوخت
 شده بعد از تامل وافی دانست که این بقیقند که از پی یکدیگر پیچید و از کثرت سیاست ست چند روز در زمره وال
 بودنی الحمله دست از سیاست باز کشید و چون در کئی خصم گردید و دیگر خشم گیری شوند از تو سیر
 در شتی و نرسیم بهم در بهت و چون چورک زن که جراح و مرهم نه ست و درین وقت سلطان ملک فیروز احمد
 و ملک غزنین و امیر قلیچ صدر جہازا باشکر ایشان از دہلی طلبید تا بر سر حسن کانکو فرستند و ایشان با
 جمعیت بسیار خدمت رسیدند و چون تو آخر خبر رسید که حسن کانکو جمعیت بی نهایت گرد آورده سلطان
 فرستادن ایشان را موقوف داشته قصد آن نمود که از مہم گجرات و تسخیر کرنال کہ الآن بجز نہ گراشتہ ہا
 وار و خاطر جمع نموده خود بدفع حسن کانکو پردازد و بنا بر آن دو سال در گجرات گذرانند و سال اول بسراجم
 ولایت و استوار لشکر مشغول بود و سال دوم بتسخیر قلعہ جونہ کہ حصار کرنال پرداخت کرنال را با توابع در ضبط
 آورده متدیان و رایان آن نواحی ہمہ اطاعت نموده بجز مت آمدند و کنکار کہ راجہ ولایت کہ بود نیز بجز مت
 سلطان رسید ضیاء بیری گوید کہ سلطان در نیجال من گفت مملکت من امراض متضادہ ہمہ ساینده اگر علاج علی
 مینمایم مرض و بگذا لب میگردد و چون تو کتب تاریخ دیدہ و خواندہ در نیجا بچه علاج بخاطر تو پسند بفرمایند
 کہ چنین دیدہ ام کہ اگر از سلاطین خلق متفرق میشدند و فتنہا میخواست پسیراوری کہ شایان سلطنت باش
 بجای خود نشب کردہ گوشہ میگرفتند و بعضی علاج آن مرض را ترک اعمالیکہ سبب تنفر عام شدہ باشد خود نینموند
 سلطان در جواب گفت مرا آنطور فرزندی و خلقی کہ قائم مقام تواند شد نیست و ترک سیاست کردنی نہ ام
 ہرچہ شد نیست خواهد شد سلطان در کونڈل کہ پانزدہ کردہ ہی کہ نالاست مرض گشت و پیش از آنکہ در کونڈل بد
 بواسطہ آنکہ ملک کبیر در دہلی وفات یافت احمد ایاز و ملک قبول نائب وزیر مالک را بدہلی فرستاد و خداوند
 زادہ مخدوم زادہ و معارف دیگر را از دہلی بکونڈل طلب فرمودہ بود و چون بکونڈل رسید ہمہ آن مردم با حیرت
 و جمعیت ہا رسیدند و در خدمت سلطان جمعیت بسیار گرد آمد و لشکر با آراستہ گشت و از مرض صحت یافت
 بعد از آنکہ در دیبا پور و ملتان واجہ و سولتان کشتیہا بجانب تہتہ طلبید و از کونڈل روان شدہ بکنار آب
 رسید و بالشکر و فیلان از آب گذشتہ در کنار دیگر فرود آمد درین ولالتون بہادر پنج ہزار سوار معمل کہ از
 قبل امیر قرمن آمدہ بود و سلطان پیوست سلطان در باب لشکر و انواع مراسم و اقسام الطاف مبذول
 داشت و آنجا بقصد استیصال طاقت سومرہ وطنی ہر آنجا کہ در پناہ ایشان آمدہ بود بجانب تہتہ نہضت فرمود

چون بسی گروہی تہمت رسیدہ اور عاشورہ بود روزہ داشت و بوقت افطار ماہی خورد مرض تپ کہ قبل ازین وقت
عود کرد با وجود آن در کشتی نشست و بکوی متواتر بچپا رده گروہی تہمت نزول کرد و از قلبہ مرض آنجا توقف نمود روز
بروز مرض غالب میشد تا آنکہ در بست و یکم ماہ محرم سنہ اثنی و خمسين و سبعمائتہ در گذشت مدت سلطنت او بیست و
سال بود این مرتبہ راضیا بربنی در تاریخ خود نوشتہ **فقط** مایہ زہرست شرب عالم را بد میوہ زہرست تخم آدم را
امی حریف عدم قدم ورنہ کم زن این عالم کم از کم را صبح کھشید و ما در خواب با بانگ زن خشتگان علم را
مان کہ فرس صبا بگشودند و در نور این بساط خرم را دستخیزست خیز و باز شکاف و سفت ایوان طاق طاق
شہ محضت در دل خاک بیلگون کن لباس ماتم را بد بس بدست خردش ورتن دہر چاکن این لباس معلوم
و **ذکر سلطان فیروز شاہ** او برادرزادہ سلطان غیاث الدین تغلق شاہست چون سلطان محمد
تغلق شاہ را در لشکر سویتان بیماری با متداد کشیدہ و وقت ارتحال رسید ملک فیروز نائب کہ عمر او
سلطان بود و سلطان را در باب او نظر استحقاق در ولایت عہدی بود در تداومی و معاہدہ سلطان حق گذار
بجا آورده دینجا شفقت و غنایت سلطان یکی در ہزارش چون سلطان حال خود را پریشان دید اورا
بولیعت وصیت نموده فرمود کہ سمیت تو سر سبز باشی بشاہ بنتی کہ من کدوہم سر سبز بالین تھی و چون در نواحی
تہمت رحلت کرد بر ہم خوردگی بیرون از تقریر در شکر افتاد ملک فیروز با یک صلاح در آن دید کہ اول التون
بہا در را با آن سہ ہزار سوار مغول کہ امیر قرغن بکومک سلطان محمد فرستادہ بود و بطائف حیل از لشکر جدا ساز و تا
از شتر آہنا کہ من شود پس فراخور حال امیران نامدار و سائر سواران انعام و خلعت و جامہ عطا کردہ خصصت مراجعت
بلکہ خود او فرمود تا فی الحال با مردم خود از لشکر جدا شدہ بودند ہر منزل گرفتند و در آن حال کہ دور و نزدیک
از رحلت سلطان گذشتہ بود مردم لشکر از ہول و غارت و دست انداز چیران و سر اسیمہ بودند نور و زگرین کہ امان
بر مہ شیرین کہ پروردگہ سلطان محمد بود و کفران لغت و زبیدہ با مغولان اتفاق نمودہ تمام آہنار ابران داشت کہ
کہ در وقت کوچ کردن کہ لشکر بی سردین بی تو زک روان خواہد شد دست بغارت بر آوردہ تا راج و اسیر کنند
و آنروز بسیاری از اموال و عیال مردم بغارت مغولان و مفسد تہمت رفت مردم لشکر آنروز را ہراس و بیم متکیا
گذرانیدہ روز دیگر با جتیا ط تمام ترتیب افواج نمودہ کوچ کردند درین روز نیز مغولان و مفسدان تہمت ترک تازی میگردد
تا لشکر کبار آب رسیدہ منزل کرد و چون رسیدہ فی شبان در معرض تلف و ہلاکت بود و مخدوم زادہ عساکر
و شیخ نصیر الدین محمد اوہی شہور بچرخ غولہی کہ خلیفہ شیخ نظام الدین اولیاست و علمای مشائخ و ملوک و امرای جمع
ملک فیروز با یک رلاستد عای جلوس بر تخت نمودند زمین بوس داوندیکر سپاہ و کشاہ آورد و پا دولت بکا
کجا او سد پاسے ما سر نیمہ ز فرمان او بر سر فرہ نیمہ گرا و آب و آتش کند جاسے ما و گروہ ز فرمان اورا سے ما

و ملک فیروز اہل سفر حجاز و رغبت زیارت حرمین شریفین منوہ در مقام معذرت شد و آخر بالتماس کا پڑھا
 بتاریخ بست چہارم شہر محرم سنہ اشعی و خمسین و سیمائے بر تخت بادشاہی جلوس فرمود چند ہزار آدمی کہ در
 بند مفسدان افتادہ بودند باز خرید و روز سوم تہرتب و تبرکے سوار شدہ کہ ہر طرفے کہ سوار مغول و غیر ان
 بجمت دست انداز درمی آمد و سگ پریشد و کشتہ میگشت چندی از سرداران مغول گرفتار شدند و مہر جہت
 مغول و مفسدان تہتہ بر طرف گشت ۵ ہمای چہرہ یون او چو بال کشا و بد ازین ہمیں نکند چند و نحو
 بازی چہ خان نساخت جہان را ہمای دولت او کہ از طبیعت اضداد رفت ناساز سے بد و فرغہ خاص
 ہم در اول جلوس سلطان فیروز شاہ مرہون مراحم بادشاہی شدند و بعد از ان بلوچ متواتر بسویستان
 رسیدہ بلوک مشائخ و لشکر با نزا با نعام اسپ و خلعت و شمشیر و کمر بنواخت و ہمچنین سکنہ سویستان را
 بانعامات و ادارات اختصاص دادہ متوجہ ہند شدہ در راہ بہر شہر و موضع کہ رسید مردم آتش و دیار را بانعام
 و ادارت خود شدل میاخت ۵ بسجیدہ را باہتنگہ بد کشاد از خزینہ در بستگہ چہ غنی کرد و گروناش از رانج
 زگو ہر کشتی کراہد برنج بد در اثناء راہ خبر مخالفت ملک احمد ایاز کہ مخاطب بنواجہ جہان و از مقریان سلطان
 محمد شاہ بود سلطان اورا بنیابت عنیت در وہلی گذاشتہ بود رسید کہ طفلی مجول التیب را پسر سلطان محمد شاہ
 لفتہ بادشاہی بروا شدہ سلطان غیاث محمود شاہ خطاب کردہ خود را وکیل مطلق ساختہ بہت سلطان
 این حرکات شنیعہ اورا برحق و حرافت او حمل نمودہ فرمان عفو بنام او صادر شدہ بسنخان عنایت نیر
 ولالت کرد و بعد از انکہ ملک سیف الدین شحمہ پیل فرمان باور سائیدہ تکر و رسید جلال و ملک دیلان
 و مولانا نجم الدین رازی و ناد و مولانا زادہ خود را بر رسالت دستا دہ پیغام داد کہ ہنوز سلطنت در خانان سلطان
 محمد بہت شمانیابت را قبول نمودہ با استقلال تمام با مور ملکی پردازند و از امر اہر کرا خواہید باشا باشد بعد از
 رسیدن رسولان سلطان محمد محضری ساخت و شیخ نصیر الدین محمد اووی و مولانا کمال الدین اووی و مولانا
 کمال الدین سامانہ و مولانا شمس الدین باخری و دیگر اکابر و علمای حاضر کردہ جمعیت حال در میان نہاد و گفت
 کہ در نیابت رامی شہاچہ تقضنا میکند و از روی شرع ما را چہ باید کرد مولانا کمال الدین گفت ہر کہ اول شروع در سلطنت
 کردہ اولی ترست سلطان رسولان احمد ایاز را نگاہداشت و داؤد و مولانا زادہ اورا کہ از جملہ رسولان بود پیش او
 دستا دہ و سنخان نصیحت آمیز پڑایت فرمود بعد از رسیدن داؤد چون احمد ایاز دانست کہ کار از پیش نخواہد رفت
 و دید کہ اکثر امرای استقبال رفتہ باش کہ سلطان پیوستند تخصیص ملک تنوی حاجب و ملک حسن بلتانی
 و امثال انکہ موافقت و اتفاق تمام با احمد ایاز نمودہ بودند و زرمای وافر گرفتہ و ہمدین وقت خبر کشتن ظفر خان
 کہ طغیان نمودہ بگجرات رفتہ بود رسید و از ہر طرف آثار و اقبال سلطان فیروز ظاہر شدن گرفت احمد ایاز

از روی اضطرار و محرابه ملازمت نموده اشرف الملک و ملک حلجی و ملک پسر حسن امیر میرانزا جهت درخواست
 تقصیر خود پیش سلطان فرستاد و سلطان قلم عفو بر جراتم او کشیده تجویز آمدن او نمود و احمد ایاز با متابعان خود
 سرمای مخلوق تبرئه کرده دو ستارها در گردن انداخته در نواحی هائسی بملازمت رسیدند سلطان فرمود که ایاز
 را با کتوال هائسی سپارند و ملک خطاب را تبرئه بر بند و شیخ زاوه بسطامی را اخراج نمایند و زمان زمان
 موافق مضمون این قطعه انشای کرد و قطعه مخالفان ترا هر یک بنوع دیگر در زمانه در فتن آخر الزمان افکند
 یکی بمردویکی رافک بختر نوید کلو بریده یک را خانمان افکند و در دوم ماه حجب سنه اثنی و خمسين و سبعه
 سلطان فیروز شاه در دہلی با استقلال تمام بر او رنگ سلطنت جلوه فرمود و نوید عدل احسان در داد و خواص و عوام
 و کاوا نام بدعیات خود رسیده رفاہیت تمام در رعایا و عموم بر ایاز که و مه پیدایش مخالف شکن شاه
 فیروز بخت بد بفریز قالی بر آمد بخت بد ز فیوزی دولت کامگار و نشاط نو انگینت در روزگار و بتاریخ
 پنجم ماه صفر سنه ثلث و خمسين و سبعه سلطان بطریق سیر و شکار بجانب کوه سرور حرکت کرد و اکثر زمینداران
 آنجا در ملازمت رسیده حلقه بندی در گوش و فاشیه بر دوش گرفتند چه پر توست که اقبال در جهان
 افکند چه غفلت است که دولت در آسمان افکند و غبار موکب شایست با نسیم بهشت بد که بو سے
 امن و امان در شام جان افکند و روز و شبته سوم جمادی الاول سنه مذکور شاهزاده محمد خان در شہلے
 متولد شد سلطان فیروز شاه جشنها ساخته خلائی را با نعام و الطاف بهره ور گردانید و در سنه اربع و ستین
 و سبعه در کلانور و دامن کوه آن نواحی شکار کرده مراجعت نمود و در حین مراجعت عمارات عالی کنار آب
 سستی بنا فرموده و شیخ صدر الدین ولد شیخ بہار الدین زکریا را خطاب شیخ الاسلامی داده ملک لال
 که نائب وزیر بود خطاب خابنمائی ممتاز ساخته وزیر مملکت گردانید و خداوند زاوه قوام الدین را خطاب
 خداوند ظانی و عمدہ و کیلدری تقویین فرموده و ملک تاناز تانازی یافت و ملک شرف نائب و کیلدر
 و سیف الملک را شکاریک و خداوند زاوه عماد الملک سلاحدار گشت و عین الملک مستوفی مشرف دیوان
 شد و ملک حسین امیر میران منصب استیفاء کل یافت و ہم در شہر شوال سنه اربع و خمسين و سبعه خانہ ہمارا
 اختیار تمام داده در شہر گذاشت و خود بالشکرای گران غریمت لکنہوی نمود تا دفع ظلم الیاس حاجی کہ خود را
 شمس الدین نامیده مانده را آبادان ساخته تا بعد بنارس خلج نموده بود و نماید وقتی کہ نزدیک گور کہ پور رسید زمینگ
 مقدم گور کہ پور بخدمت آمدہ پیشکشهای لائق و دوزخیر فیل گذرانیدہ مورد مرام سلطانی شد و راسے
 کنور ہم حراج چند سالہ گذار و در ملازمت روان شد و الیاس حاجی از بند و برآمدہ و قلعه کدالہ کہ
 محکمترین قلعه بنگالہ است و رآمد و سلطان در ہفتم ماه بیج الاول با کدالہ رسید ہماثر و در جنگ عظیم شد و ہفتم

شهر مذکور لشکر سلطان از شهر جدا شده بکنار آب گنگ فرو و آمد و در پنجم ماه ربیع الآخر الیاس حاجی باز بقصد جنگ از حصار برآمده حرکت المذبحی نموده گرنجیه در قلعه درآمد چهل و چهار زنجیر فیل با تیر و علم و حساب و چشم او بدست آمد و پیاده بسیار کشته شد سلطان روز دوم مقام کرده فرمان داد که اسیران بلاد لکنوتی را بگذرانند و روز یکم و پنجم ماه ربیع الآخر بواسطه غلبه برسات بصلح ساخته مراجعت فرمود و در گذر مانگ پور از آب گنگ و در روز دهم ماه شعبان بدلی رسید و بنا شد شهر فیروز آباد که در کنار آب جو نشت نمود و در سنه شصت و نهم و سبعهات جانب و بیابان شکار کرده جوی از آب ستلگ کشیده تا جگر که چهل و هشت کرد و با شد رسانید و سال دوم نهری از آب جون از حواله مندر لے و سر مور کشید و هفت شهر دیگر با و جمع کرده بهانسی رسانید و از انجا بر ایس پرورد در انجا قلعه بنا فرموده حصار فیروزه نام کرد و پیش کوشک حوصن و وسیع کا فته ازان جو پیر آب ساخت و نهر دیگر از آب که کجا کرده از پای حصار سستی گذرانیده با نهری کوه رسانید و در میان حصار سی ساخته فیروز آباد نام کرد و نهری دیگر از آب بدی جدا کرده بچوض مذکور رسانید و از انجا پیشتر پرورد و در ماه ذیحجه سنه مذکور روز عید الفصحی مشهور ابو الفتح خلیفه متضمن تفویض مملکت هند و سید رسید و سلطان سبب خوشحالی و مساببات و افتخار گردید و هم در سنه مذکور الیاس حاجی مشکشهای لائق فرستاده مورد عنایات خسروان گذشت تمامی بلاد هند در تصرف سلطان بود الا لکنوتی و دکن که بعد از فوت سلطان محمد لکنوتی را سلطان شمس الدین الیاس حاجی تصرف شد و حسن کاکو بالکل دکن است و بر و مشکیش صلح شده بود و در سنه ثمان و خمیسین و سبعهات ظفر خان فارسی از سنارگانو باد و زنجیر فیل بدرگاه پوست و بعنایت ممتاز گشته نائب وزیر گشت و در ذیحجه سنه شصت و نهم و سبعهات جانب سمانه غریمیت فرمود و در اثناء شکار خبر رسید که فوج مغول که بنواحی لاهور آمده بود جنگ نا کرده برگشت و سلطان بجانب بدلی مراجعت نمود و در آخر سنه مذکور تاج الدین بامرامی دیگر بطریق رسالت از لکنوتی رسید و مشکشهای نفیس گذرانیده بعنایت ممتاز گشت سلطان ملک سیف الدین شخته قبل را با اسپان تازی و ترک و تحت و دیگر همراه ملک تاج الدین بسلطان شمس الدین فرستاد و در بهار خبر رسید که سلطان شمس الدین وفات یافت و سلطان سکندر پسر او قاتم مقام گشت ملک سیف الدین عرض داشت بسلطان نوشته اخبار کرد جواب شد تحت و نفاس که بسلطان شمس الدین ارسال یافته بود و ایس فرستاد اسپان را با شکر بهار بدید و رسولانرا بکوه رسانید بعد ازان در سنه شصتین و سبعهات سلطان بجانب لکنوتی غریمیت فرموده خانجهان را به نیابت عنایت در راه گذاشت و تا انرا خانرا از سر حد غرین تا ملتان شقدار ساخت و در روز چند بسبب برسات در ظرف پور مقام کرد و درین وقت شیخ بطامی را که اخراج کرده بودند از خلیفه مصر خلعت آورده اعظم الملک خطاب یافت و رسید

همراه رسولان لکنوتی پیش سلطان سکندر فرستادند سلطان سکندر پنج زنجیر فیل و تخت و نقاشی دیگر محبوب
 سید رسول بدلی فرستاد از رسیدن سید رسول عالم خان برسم رسالت از لکنوتی آمد و سلطان بجانب
 لکنوتی روان شد در اثناء راه شاهزاده فتح خان اسباب ملک مثل چپ و دو رباش و فیل و حیمه سرخ عنایت کرد
 فرمود که سکه بنام او زدند و اصحاب شغل یقین شدند و وقتی که سلطان به بندوه رسید سلطان سکت در در
 حصار اگداه محض شد و سلطان فیروز در آن نواحی نزول فرموده در محاصره ایتنام نمود بعد از چند روز که سلطان
 سکندر امان خواسته فیل و مال قبول کرد که هر سال بطریق پیشکش میفرستاده باشد در بستم ماه جماد الاول سنه
 مذکور سلطان مراجعت نمود و در بندوه هفت زنجیر فیل و تخت و نقاشی دیگر از سلطان سکندر پیش کش آورد
 بعد از آنکه چون پور رسید بنیاد برسات شد و برسات را بهما نجا گذرانیده در راه دیو کج سنه مذکور از راه بهما
 براه جاخنگر که در اقصای ولایت کره کنگره بوده است توجه فرمود چون بکره کنگر رسید ملک قطب الدین باو
 ظفر خان در لشکر او در گذشته جریده مسارعت نمود و چون بسنگر رسید راسی بنارس را به شکره گریخت
 دختر او بدست افتاد و سلطان او را دختر خوانده محافظت نمود و احم خان که از لکنوتی گریخته بقلعه رتبور و آند
 بود در اثناء راه ملازمت نموده به رحمت بیکران ممتاز و سر بلند گشت و چون از آب هماندری گذشته
 بشهر ناری که مسکن و ماوامی راسی جاخنگر بود رسید راسی مذکور گریخته بجانب تلنگ رفت سلطان
 بتعاقب نیرو داخته شکار مشغول شد و در اثناء آن راسی مذکور نیز کسان فرستاده صلح خواست و سی و سه
 زنجیر فیل با تخت و نقاشی دیگر ارسال نمود و سلطان از آنجا برگشته بقصد شکار فیل بیدماوتی که مرغزار نسبت
 آمدوسی و سه زنجیر فیل زنده گرفته و در فیل را گشتند و در بنیاب ملک ضیاء الملک باعی گفته سه شاهی
 که حق دولت پاینده گرفت به اطراف جهان چو مهرباننده گرفت به از بهر شکار فیل در جاخنگر آمد و در
 بکشت و سی و سه زنده گرفت و از آنجا کوچ متواتر بکره رسید در ماه حبه سنه اشنی و سبعین سبعمائة
 بدست در آمد و بعد از چند گاه بجانب نهر که او را اسلیمه گویند سواری فرمود و نهر مذکور محتویست برود و جوی
 بزرگ که همیشه جاریست و میان آن نهر سه بلند واقع است سلطان فرمود که پنجاه هزار پیل و ارجح ساخته
 بکندن آن جوی مشغول شدند و میان این پشته عظیم استخوانهای فیل آدمیان ظاهر شد که استخوان
 آدمی سه گز بود و پاره سنگ شده و پاره دیگر سوراخ استخوان بود و در همین اثنا سمرقند را که در اصل داخل سامانه بود
 جدا ساخته تا ده کردهای داخل شهر مذکور انداخته و آن ملک ضیاء الملک شمس الدین البورجا نمود و آنجا حصار
 بر آورده فیروز پور نام نهاد و از آنجا بجانب نگر کوٹ توجه فرمود چون بدامن کوه رسید و برف آوردند سلطان
 فرمود که وقتی سلطان محمد شاه مرحوم که خداوند من بود اینجا رسید و شربت برف جهت او آوردند چون من حاضر

بنو دم سلطان ازان شربت میل نکر دو فرمود کہ چند فیل و شتر بارنات کہ ہمراہ بود شربت برف ساخته بیا و سلطان
 محمد شاه تمام لشکر تقسیم کرد در اوج نگر کوٹ بعد از محاصره و مجاہدہ با فرزندان خود بخدمت سلطان شتافتہ فاشیہ
 عبودیت برودش گرفت و سلطان اورانوازش کردہ نگر کوٹ را بنام سلطان محمد مرحوم محمد اباد موسوم گردانید
 و رینوقت بعرض سلطان رسانیدند کہ وقتی کہ سکندر ذوالقرنین با بیچار سیدہ بود مردم اینجا صورت نوشتاہ را
 ساخته و زخانہ داشتہ اند و حالاً عبود مردم ایندیار شدہ است و بکبار و سیدہ کتاب از براہمہ سلف درین بخت
 کہ بجای لاکھی اشتہار دار و سلطان علمای انطاقت را طلب فرمودہ بعضی ازان کتب را ترجمہ فرمود از جملہ اذین
 خالد خانی کہ از شعرا می عصر او بود کتابی در حکمت طبیعی و سکونات و تقاضات و در سلک نظم و را آورده و لائل
 فیروز شاہی نام کردہ است و فقیر مطالعہ آن کتاب نمود و الحق کتابیت متضمن اقسام حکمت علمی و عملی القصہ سلطان
 بعد از فتح نگر کوٹ بجانب تہمتہ غریبت نمود و چون بہ تہمتہ رسید کہ جام کہ حاکم تہمتہ بود بقوت آب سخن شدہ
 ہر تہ محار بہ نمود سلطان بواسطہ عسرت غلہ و تنگی علف و کلانی آب غریبت گجرات فرمود برسات را اینجا
 گذرانندہ باز بطرف تہمتہ ہجرت نمود گجرات را بطرف خان دادہ نظام الملک را مفرول ساخت نظام الملک
 با توابع بدہلی آمدہ نائب وزیر شد و چون سلطان بہ تہمتہ آمد جام امان خواستہ ملازمت نمود مضمون صدق
 سخون بہیت امان چون خواست بخیشم امانش بد چو عجز آورد بخشیدم بجانش بد منظور خاطر انور گردانیدہ
 سلطان اورا با ساتر زمینداران آندیار بدہلی آورد بعد از مدتی تہمتہ بجام مفوض گردانیدہ خصت فرمود رسنہ
 اشنی و سبعین و سبعاتہ خانہمان و قات یافت خوبان شہ پسر بزرگ او خانہمانی یافت و در سنہ ثلث و سبعین
 و سبعاتہ ظفر خان در گجرات فوت کرد پسر بزرگ اورا ظفر خان خطاب کردہ گجرات حوالہ کرد و از وہم ماہ صفر
 سنہ ستہ و سبعین و سبعاتہ شاہزادہ فتح خان در منزل کتوار و قات یافت و در سنہ ثمان و سبعین و سبعاتہ
 شمس الدین دامغانی بعرض رسانید کہ چہل لک تنگہ اضافہ بر چہل جمع گجرات با صد زنجیر فیل و دولیت سپہ
 تازی و چہار صد بروہ ہر سال قبول دارم سلطان فرمود اگر ضیاء الملک ملک شمس الدین ابورحاکہ نائب
 ظفر خان ست این اضافہ قبول کند گجرات را با و بگذارد ملک شمس الدین قبول نکر و شمس دامغانی کہ در وہ
 فیزہ و چو ڈول فقرہ عنایت کردہ بجای ظفر خان مرحوم خصت گجرات کرد چون شمس الدین دامغانی اپنے قبول نمودہ
 از عمدہ آن متوانست برآمد یعنی نمودہ با اتفاق جمعی از میر صدہ گجرات مثل شیخ فرید الدین و سرگرد بان دیگر مخالفت فرمود
 سلطان لشکر فرستاد تا شمس الدین دامغانی را کشند سر اورا پیش سلطان فرستادند بعد از کشند شدن از گجرات را
 حوالہ ملک مفرح سلطانی فرمودہ فرستادہ ملک خطاب کرد و در سنہ تسع و سبعین و سبعاتہ بجانب اٹا وہ دال
 سواری فرمود و رای پیرداد بہرن را با ساتر زمین داران اما دہ کہ کما را بالشک سلطان جنگ کردہ نہزم شدہ بود ندو

و لا سا فرموده بازن دیکھ بدلی فرستاد و در کحل و تبلا ہی حصار بنا کرده ملک زاده فیروز پسر ملک تاج الدین ترک را با جمعی از امرادرانجا گذاشته فیروز پسر تبلا ہی نیز حوالہ او شد و کحل را بملک افغان دادہ جانب دہلی مراجعت فرمود و ہمدان سال نظام الدین حاکم اودہ کہ در رکاب سلطان بود فوت کرد اودہ را بملک یعقوب الدین پسر بزرگ او دادند و در سنہ احدی و ثمانین و سبعمائتہ جانب سامانہ توجہ فرمود ملک قبول حاکم سامانہ پیشکش بسیار آورد از انبالہ و شاہ آباد گذاشتہ بکوہ ساہتور رفتند و از راسی سر مور در ایان دیگر پیشکش گرفتہ بجانب دہلی مراجعت کرد و در اثنا در راہ خبر رسید کہ کہ کوہ مقدم کتر رسید محمد حاکم بداون و سید علامہ الدین برادر اورا ہمان ساختہ بخانہ خود طلبیدہ ہر دو را گشت و در سنہ اثنی و ثمانین و سبعمائتہ جہت انتقام خون سادات جانب کتر سواری فرمود کہ کوہ تخت و بلکہ تراج شد کہ کوہ کوہ کماؤن رفت سلطان آن بلاد را تاراج کردہ بداون را بملک قبول سپردہ ملک خطاب افغان تراجت تدارک کہ کوہ در سنبل گذاشتہ آن بلاد را شکار گاہ خود ساخت تا آنکہ خراب و نابود مطلق شد و در سنہ سبع و ثمانین و سبعمائتہ در موضع ہولی ہفت کردہ از بداون حصاری بر آوردہ فیروز پور نام کرد چون بعد از و حصاری بنا فرمودہ حصار مذکور با خرین پور شہرت یافت در ہمسال ضعف و پیری بر سلطان غالب شد و خانجہان استیلائی تمام یافت خواست تا شاہزادہ محمد خان را بامرای دیگر مثل دریا خان پسر مظفر خان و ملک یعقوب محمد حاجی و کمال الدین کہ مخلص ہوا خواہ شاہزادہ بود بدست آوردہ بی دستگاہ سازد و سلطان رسانید کہ شاہزادہ با اتفاق امرای مذکور میخوابد کہ خروج کند سلطان بر قول او اعتماد کردہ فرمود کہ آن امر را بدست آوردند شاہزادہ این خبر را شنید چند روز بخدمت پدر بنیاد خانجہان دریا خان را بہانہ حساب مہویہ طلبیدہ در خانہ خود مقید کرد شاہزادہ این خبر را شنیدہ ہراسان شد و بخدمت پدر رفتہ خاطر نشان کرد کہ خانجہان قصد بغی کردہ میخوابد کہ امرای کلانرا از میان بردارد بعد از آن فکر گرفتن ما کند سلطان حکم قتل خانجہان فرمود و دریا خان را از قید بر آوردہ شاہزادہ ملک یعقوب را گفت تا اسپان طویل خاصہ را طیار سازد و ملک قطب الدین شخہ فیلمار آراستہ جنگ نماید آخر شب شاہزادہ با جمعیت بر سر او رفت خانجہان با چند کس از خانہ بر آمدہ بنیاد جنگ کرد آخر زخمی شدہ ہر میت خوردہ بخانہ درآمد و از راہ دیگر بدر رفت و بکوہ کاچو بان کہ زمیندار میوات بود پناہ برد و شاہزادہ خانہ اورا غارت کرد و بہزار قجاتی ملک عماد الدولہ و ملک شمس الدین و ملک مصالح کہ در جنگ بدست افتادہ بودند قتل رسانید بعد ازین واقعہ سلطان شاہزادہ را وزیر مطلق ساخت و اسباب ملک داری مثل اسب و شمشیر و فیل ہمہ را حوالہ او کردہ ناصر الدین والدینیا محمد شاہ خطاب دادہ خود بطاعت و عبادت مشغول شد روز جمعہ خطبہ بنام ہر دو بادشاہ خواندہ پیشد سلطان محمد شاہ در ماہ شعبان سنہ تسع و ثمانین و سبعمائتہ بر تخت نشست و اباب

پس

وخل را بدستور سابق مقرر داشته خلعتها داد ملک یعقوب را سکندر خان خطاب کر زہ گجرات حوالہ
 نمود و ملک راجو رامبا زرخان و کمال عمر را دستور خان و سائر عمر را معین الملک خطاب داد و یعقوب
 کہ سکندر خانی یافت اورا بال شکر عظیم بر سر خانجہان تعین فرمود و وقتی کہ فوج نزدیک بمیوات رسید
 کو کاچوہان خانجہانرا مقید ساختہ پیش سکندر خان فرستاد و سکندر خان اورا بقتل آورده سرش را پیش
 شاہزادہ محمد شاہ ارسال داشتہ بجانب گجرات رفت و درہمین سال شاہزادہ محمد شاہ بقصد شکار بجانب
 کوہ سر مور برآمد وراثنامی شکار خبر رسید کہ ملک مفرح و میرصد با گجرات اتفاق نموده سکندر خانرا کشند
 و لشکر کہ ہمراہ سکندر خان بود قارت شد بعضی از ان زخمیان ہمراہ سید سالار بدلی رسیدند محمد شاہ
 این خبر شنیدہ بدلی آمد و در انتقام خون سکندر خان سعی نکرده بعیش و طرب مشغول شد بسبب غفلت او
 رخنہ عظیم در کار ملک افتاد و بعد از چند ماہ ازین واقعہ لشکریان سلطان بواسطہ حسد و کینہ کہ بسام الدین کمال الدین
 پیدا کردہ بودند از محمد شاہ برگشتہ بنیاد مخالفت نهادند محمد شاہ ملک ظہیر الدین لاہور را بہت تسکین فتنہ فرستاد
 و وقتی کہ ملک ظہیر الدین بمیدانے کہ شکر فیروز شاہی آنجا جمع شدہ بود رسید لشکریان اورا بسنگ مجروح
 ساختند و او بان حال پیش شاہزادہ محمد شاہ آمد شاہزادہ جمعیت نہادہ مقابل لشکر سلطان شد جنگ
 در گرفت باخر لشکر شاہزادہ زور آورد و لشکر سلطانرا مغلوب ساخت لشکریان پناہ بسطان فیروز شاہ
 آوردند و روز جنگ و جدال گذشت روز سوم کہ کار بر غلامان فیروز شاہ تنگ شد سلطانرا بجنگ گاہ
 آورده نمودار ساختند چون لشکر محمد شاہ و قلیبانان او سلطانرا دیدند ترک جنگ کردہ بجانب سلطان آمدند و
 لشکر سلطان محمد پراگندہ گشت و او با قلیلی کہ ماندہ بود بجانب کوہ سر مور رفت و لشکر سلطان کہ قریب بیک
 لک آدمی از سوار و پیادہ بودہ در منازل محمد شاہ و مختصان او دست بغارت و تاراج بر آوردند سلطان بنا بر
 گفتہ ارباب حسد از محمد شاہ بخیمیدہ تغلق شاہ بن فتح خان کہ نیرۃ او بود و بعد ساختہ بسطنت برداشت و تغلق شاہ
 امیر حسین داماد سلطانرا کہ از مخصوصان محمد شاہ بود بدربار آورده گردن زد و غالب خان امیر سامانہ را نیز بہجت
 موافقت محمد شاہ مقید ساختہ جلا وطن کردہ بولایت بہار فرستاد و سامانہ را بملک سلطان داد و بتاریخ ہریم
 شہر رمضان سنہ تسعین و سبعاتہ سلطان فیروز وفات یافت نظم فلک را سر انداختن شد شدت
 نشاید کشیدن سرازیر گشت کہ دانند کہ این خاک نگینتہ بخون چہ دلہاست آمیختہ چہ ہمراہ گرفتہ بینند کہ
 او ہم گوزنست و گنجت گور چہ تسی و بہت سال و چند ماہ جہان بانی کرد وفات فیروز تاریخ اوست این بادشاہ
 عدالت پناہ ضوابط عدلی و احسان و قواعد امن و امان بسیار در میان خلق گذاشت از حجاب ضوابط اوست
 عمدہ بود ضوابط اول آنکہ سیاست را مطلق ترک داد و از بیچ مسلمان و آدمی را سیاست نکرده و بسبب گزینہ